

UNIFORMITEIT IN KAARTGEGEVENS

COEN WESSELS

Overheidsdiensten en nutsbedrijven maken van oudsher veelvuldig gebruik van kaarten. De meeste diensten maakten hun kaarten echter zelf, met als gevolg dat er geen uniformiteit in het totaal van de kaarten ontstond. Bovendien hadden de kaarten vaak een te kleine schaal om de gegevens nauwkeurig weer te geven. De Groot-schalige Basiskaart van Nederland moet hier verandering in brengen. Hierover is gesproken met ir. J. de Kruif van de afdeling Vastgoedinformatie van de gemeente Utrecht.

De behoefte aan een grootschalige basiskaart is niet iets van de laatste jaren. De grote gemeenten beschikken al sinds de eeuwwisseling over goede grootschalige kaarten (onder meer om ondergrondse kabels en leidingen aan te geven, die men toen begon aan te leggen). Maar vooral in de landelijke gebieden waren er grote problemen. Voor deze gebieden bestond alleen de Kadastrale kaart, die in de eerste helft van de negentiende eeuw is opgezet ten behoeve van de grondbe-lasting. Deze kaart is in het algemeen on-geschikt voor beheer en inrichting van infrastructuur.

Zo'n 20 jaar geleden waren het vooral de nutsbedrijven die over een uniforme grootschalige kaart wensten te beschik-ken om hun gegevens uniform en ge-detailleerd weer te kunnen geven. In die jaren heeft het Kadaster dan ook de op-dracht gekregen de Groot-schalige Basis-kaart van Nederland (GBKN, schaal 1:500 - 1:1000) samen te stellen. Oorspronkelijk moest de kaart op papier leverbaar zijn, maar tegenwoordig ook in de vorm van een computerbestand.

Het Kadaster voerde de opdracht uit via haar provinciale directies. Inmiddels is men voor de provincie Utrecht in een ver gevorderd stadium beland. Voor de gemeente Utrecht is de kaart zelfs al enige tijd klaar. Ir. J. de Kruif hierover: "De gemeente Utrecht beschikte al over een goede grootschalige basiskaart, die ook in de vorm van computerbestanden aan-wezig was, maar zag tevens het belang in van een uniforme GBKN voor de provin-cie Utrecht. Wij hebben daarom de kaart van de gemeente Utrecht in het project van het Kadaster ingebracht. De Groot-schalige Basiskaart van de gemeente Utrecht is klaar en dient onderhouden te worden."

De basisgegevens voor de Groot-schalige Basiskaart van de gemeente Utrecht

bestaan uit de bebouwingen en de weg-en waterbelijningen. Deze gegevens wor-den door de gemeente bijgehouden, voornamelijk via zeer nauwkeurige me-tingen door de landmeters van de ge-meente. Die hoge nauwkeurigheid is in een sterk verstedelijkt gebied van groot belang, omdat ontwerpers en beheerders juist daar exact willen weten hoeveel ruimte objecten in beslag nemen en hoe-veel ruimte er nog beschikbaar is voor het uitvoeren van allerlei werken (bij-voorbeeld het tussenvoegen van panden en het aanleggen van kabels en leiding-en). Een alternatief om de gegevens bij te houden vormen luchtfoto's. Een nadeel van luchtfoto's van sterk verstedelijkte gebieden is dat ze minder nauwkeurige gegevens leveren dan bij landmeten.

Een andere methode om de gegevens up to date te houden vormen de reeds bestaande kaarten van de gemeente. Deze kaarten kunnen voor de Groot-schalige Basiskaart gedigitaliseerd worden. De gemeente Utrecht heeft aan de Groot-schalige Basiskaart het straatmeubilair en een gedeelte van de achterbebouwingen (schuurtjes, afscheidingen tussen tuinen, etc.) toegevoegd. Overige gebruikers, vooral nutsbedrijven en overheidsdien-sten, kunnen de kaart in de vorm van een computerbestand aanschaffen en op hun eigen computer hun eigen gegevens aan de kaart toevoegen. Aan elk object op de kaart is een kenmerkcode gekoppeld, waarmee bij de projectie van de kaart op het beeldscherm een selectie uit de ob-jecten gemaakt kan worden.

Tevens is het mogelijk om op buurten en straten in te zoomen en detailopnamen op te vragen.

STEDELIJK GIS

De Groot-schalige Basiskaart vormt een geschikte basis voor het opzetten van een stedelijk Geografisch Informatiesysteem

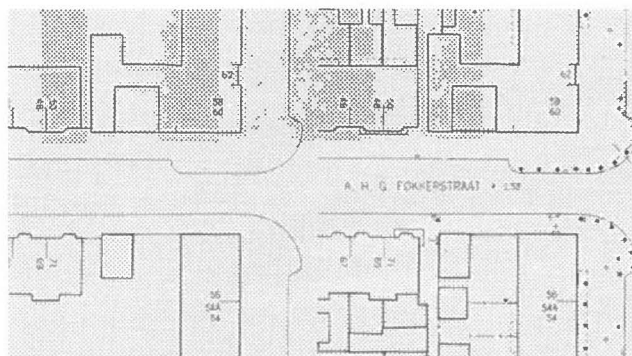
(GIS), omdat het mogelijk is naast de kenmerkcode meerdere kenmerken (attributen) aan de objecten te koppelen. Zo'n stedelijk GIS is op zijn beurt weer een goed hulpmiddel bij bijvoorbeeld onderzoek naar de meest geschikte locatie voor een nieuw bedrijfsterrein in een gemeente. Het GIS vormt een hulp-middel bij onder andere de bepaling van:

- de bereikbaarheid: hoe is de be-reikbaarheid van alternatieve locaties (netwerk analyse)
- de geluidsoverlast: hoeveel mensen rondom de alternatieve locaties on-dervinden geluidsoverlast (bufferzones rondom de locaties)
- de oppervlakte van de alternatieve locaties
- de grondkosten: wat zijn de kosten van de aan te kopen alternatieve locaties. Een analyse van het huidige grond-gebruik geeft vaak een eerste indicatie van deze kosten (overlay met de topo-grafische kaart).
- kosten van het bouwrijp maken van de grond: welke grondsoorten komen op de alternatieve terreinen voor en welke kosten zijn aan deze grondsoorten ver-bonden om ze bouwrijp te maken (over-lay met de bodemkaart).

Al met al kan gesteld worden dat het nut en het gebruik van de Groot-schalige Basiskaart zeer divers is. Het kunnen beschikken over uniforme grootschalige basisgegevens is echter één van de belangrijkste redenen geweest om de kaart te maken. Dat de kaart daarnaast nog meer mogelijkheden biedt maakt het draagvlak van de kaart alleen maar groter en het gebruik interessanter.

Coen Wessels is medewerker van NexPRI Amster-dam

Met dank aan ir. J.C.P. de Kruif, hoofd afdeling Vast-goedinformatie, Dienst Ruimtelijke Ordening, ge-meente Utrecht

Links een detail van de Groot-schalige Basiskaart van Ne-derland, rechts het-zelfde detail uit de Groot-schalige Basis-kaart van de ge-meente Utrecht. Bron: gemeente Utrecht